

VERGİ PUSULASI

Promosyonudur. Para ile satılmaz.

Sayı: 2 Ekim 2022

T A X E S

- Aracı Kurumların Şirket Portföylerine Kayıtlı Menkul Kıymetleri Satışında Bsmv Uygulaması
Sercan KOÇ
- E-ticarette Vergilendirme Ve İşyeri Sorunsalı
Mustafa DEMİR
- Özelgeler Çerçevesinde Serbest Bölgelerdeki Firmaların Yurtdışı Hizmet Ödemelerinde Kdv Boyutu
Burak FIRTINA
- Özel Tüketim Vergisi (II) Sayılı Liste Uygulama Genel Tebliği İle Getirilen Düzenlemenin Anayasaya Uygunluğu İle Verginin Kanuniliği Ve Tarafsızlığı İlkeleri Açısından Değerlendirilmesi
Barış Berk GÜNDOĞMUŞ

VERGİ PUSULASI

4. YIL

Maliye Denetim Elemanları Derneği 3 Aylık Yayın

YAZI DANIŐMA KURULU

ADI-SOYADI	UNVANI	GÖREV YERİ
Prof. Dr. Abuzer PINAR	Öğretim Üyesi	Ankara Medipol Üniversitesi
Prof. Dr. Murat DEMİR	Rektör Yardımcısı-Öğretim Üyesi	Harran Üniversitesi
Turan ULAŐ	Öğretim Üyesi	Afyon Kocatepe Üniversitesi
Hakkı SAYAN	Eski Baş Hesap Uzmanı	Özel Sektör
Fisun TÜRKMEN	Vergi BaşmüfettiŐi (Eski Hesap Uzmanı)	Ankara Sektörel-1
Naciye TAŞKESEN	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Adile ECEMİŞ GÜLEÇ	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Çiğdem GÜNEŐ AÇIK	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Mikail OKYAY	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Hasan AYZİT	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Fırat DEMİR	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Bayram MAVİ	Hazine ve Maliye Müfettişi	TeftiŐ Başkanlığı
Cihad ULUS	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Gökhan USLU	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Adem YALÇIN	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Yasin TOPAL	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Mustafa YILMAZ	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Hamdi YILDIRIM	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Faruk ARSLAN	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Hüseyin SUNGUR	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Behiç BARIŞIK	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
KürŐat ÖZTÜRK	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Yusuf YILDIZ	Eski Vergi Müfettişi	Özel Sektör
Sedat KANLI	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Salih YILMAZ	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Sinan UYGUR	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Ümit Çağlar IŐIKOĐLU	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Ahmet YAVUZ	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
İkbal BAŞ	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Rıdvan ÖNDER	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Bilal KABASAKAL	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Emre SEZER	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Murat MUTLU	Eski Vergi Müfettişi	Özel Sektör
İbrahim FATİHOĞLU	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Sercan KOÇ	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Mehmet SUBAŐI	Eski Vergi Müfettişi	Özel Sektör
İbrahim Eren ARSLAN	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Yusuf KARATAŐ	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Ferhat ATAĞUL	Hazine ve Maliye Müfettişi	TeftiŐ Başkanlığı
Halit İslam EKMEK	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Nasuh ERDÖNMEZ	Vergi Müfettişi	İzmir Sektörel-1
Pelin ÇOŐKUN	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Harun DOĞAN	Eski Vergi Müfettişi	Özel Sektör
Uğur KÜÇÜKKAHYAOĞLU	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Kamil SIR	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Ramazan EFE	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Hasan KAYA	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Murat DÖNMEZ	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Cevdet KAPLAN	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Barış Berk GÜNDOĞMUŞ	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Haluk AMİL	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Mehmet Nazmi TOR	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Sıbğatullah İMAMOĞLU	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Alican KARABULUT	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Naci KAYAKÖZÜ	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Alican ÖZÜZEYBEK	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1

VERGİ PUSULASI

SAYI 2
TARİH EKİM /2022

Sahibi	Maliye Denetim Elemanları Derneği Adına Dernek Başkanı Halit İslam EKMEN
Genel Yayın Yönetmeni	Naciye TAŞKESEN
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü	Ufuk KAYNAR
Dış İlişkiler Koordinatörü ve Reklam Sorumlusu	Mehmet Nazmi TOR
Yayın Kurulu	Şenay OTO Funda ŞAHİN Ayfer KAYACAN Adile ECEMİŞ GÜLEÇ Ömer YÜREK Fırat DEMİR Hüseyin PEKMEZCİLER Sinan UYGUR Adem YALÇIN Rıdvan ÖNDER Nasuh ERDÖNMEZ
İstanbul Temsilcisi	Özge İnci HURŞİTOĞLU
Ankara Temsilcisi	Behiç BARIŞIK
İzmir Temsilcisi	Kazım ATİK
Makale Göndermek İçin	yayin@mded.org
Dizgi ve Görsel Tasarım	Fatma Nur İYİĞÖR
Yayın Satış ve Yazışma Adresi	Finanskent Mah. Finans Cad. Sarphan Finans Merkezi Sitesi B Blok No:5/B No:333 Ümraniye/İstanbul (212) 909 13 10 yayin@mded.org www.mded.org
Baskı Cilt	Aryan Basım Tanıtım ve Matbaa Hizmetleri San. Tic. Ltd. Şti. - Yüzyıl Mah. Mas-Sit Matbaacılar Sitesi 5. Cadde: No:57-58 Bağcılar/İstanbul - (212) 544 99 06
Yıllık Abone Bedeli	300,00 TL (KDV Dahil)

- Dergimiz 3 AYLIK DERGİ olup, gönderilen makaleler en az 1 tanesi 10 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip olan 2 okuma komisyonu üyesi tarafından okunmaktadır.
- Okuma komisyonu tarafından uygun görülen makaleler yayın kurulu kararı ile yayımlanmaktadır. Yazım ve yayın kuralları derginin son sayfasında yer almaktadır.
- Vergi Pusulası Dergisinde yer alan yazı, tablo, şekil veya resimlerin telif hakkı Maliye Denetim Elemanları Derneğine aittir. Bir bölümü veya tamamı Dernek Yönetim Kurulu yazılı izni olmaksızın kopyalanamaz ya da bastırılmaz yazılardan alıntı yapıldığında kaynağın belirtilmesi gerekmektedir.
- Vergi Pusulası Dergisinde yayımlanan yazıların bilimsel ve etik sorumluluğu yazarlara aittir. Bu yazılar Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın veya Vergi Denetim Kurulu'nun görüşü olarak değerlendirilemez

ANONİM ŞİRKETLERDE YÖNETİM KURULUNUN İBRASI

Behic BARIŞIK

Vergi Müfettişi

ORCID Numarası: 0000-0001-5551-6651

ÖZET

6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa göre anonim şirket, sermayesi belirli ve paylara bölünmüş olan, borçlarından dolayı yalnız malvarlığıyla sorumlu bulunan şirket olarak tanımlanmakta olup sermaye şirketi kanunen yasaklanmamış her türlü ekonomik amaç ve konular için kurulabileceği açıklanmaktadır. Anonim şirketlerinde yönetimin ibrası ise yönetim kurulu üyelerinin şirketi yönetmeden kaynaklı sorumluluklardan kurtarılması anlamına gelmektedir.

Bu makalemizde, Türk Ticaret Kanununa göre anonim şirketlerinde yönetim kurulunun ibrasına ilişkin özellik arz eden tek kişilik ortaklıklar ile ortakların yönetim kurulunda yer alması hususlarına yer verilerek, ibra kararının alınmasına ilişkin uygulama esasları hakkındaki görüşler Yargıtay kararları ışığında açıklanmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Anonim Şirketleri, Yönetim Kurulunun İbrası, Türk Ticaret Kanunu

GİRİŞ

14.02.2011 tarih ve 27846 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK) 1 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe girmiş ve şirketler hukuku açısından getirdiği hüküm değişiklikleri ile birlikte tek pay sahipli anonim şirket veya tek ortaklı limited şirket kurma, halka açık olmayan anonim şirketlerde birikimli oy kullanımı ile kayıtlı sermaye imkanı gibi bir çok değişikliğe imkan sağlamıştır.

İbra müessesesi şirketler hukukumuzda 6762 sayılı eski Türk Ticaret Kanunu ile birlikte girmiş, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu uygulamaya devam edilmiş yerleşik bir uygulamadır. Anonim şirketlerindeki denetim araçlarından birisi olarak görülen ibra, günümüzde yaşanan şirketlerin değişim ve gelişimleri ile birlikte daha da önemli bir konu haline gelmiştir. Anonim şirketlerinde yönetim kurullarının denetlenmesi ve sağlıklı işlemesi adına bir denetim aracı olarak kullanılan ibra kararlarının ve bu kararların alınmasında oy hakkından yoksunluğa ilişkin hususlar şirketlerin yapısı itibariyle makalemizde değerlendirilmeye çalışılacaktır.

1. İBRA KAVRAMI

İbra kavramı TTK’nın birçok maddesinde yer almasına rağmen ibradan ne anlaşılması gerektiğine ilişkin bir açıklama kanunda yer almamaktadır. Ancak TTK’nın 1’inci maddesine göre “*Türk Ticaret Kanunu, 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanununun ayrılmaz bir parçasıdır.*” hükmü yer almakta olup 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun 646’ncı maddesi olan Türk Medenî Kanunu ile ilişkisi başlıklı bölümünde “*Bu Kanun, 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanununun Beşinci Kitabı olup, onun tamamlayıcısıdır.*” hükmüne yer verilmiştir. İbra kavramı ise Borçlar Kanununun

üçüncü bölümünde borcu sona erdiren hallerden biri olarak sayılmakta olup kanunun 132’inci maddesinde “*Borcu doğuran işlem kanunen veya taraflarca belli bir şekle bağlı tutulmuş olsa bile borç, tarafların şekle bağlı olmaksızın yapacakları ibra sözleşmesiyle tamamen veya kısmen ortadan kaldırılabılır.*” şeklinde açıklanmaktadır.

İbra hukuksal manada borçluyu borcundan kurtaran veya alacaklının alacaklarının bir kısmından veya tamamından vazgeçmesi şeklinde tanımlanmaktadır. Ancak anonim şirketi açısından ibra, şirketin genel kurulu tarafından alınan kararlar, yönetim kurulunu, kararın alındığı tarihte bilinen işlem ve faaliyetleri ilgili olarak yönetimi sorumluluktan kurtaran ve söz konusu hususlarla ilgili dava da açmayacağı beyan ettiği bir karar olarak tanımlanabilir.¹

İbranın hukuki niteliği ise birçok Türk hukukçusu açısından kabul gören görüşün menfi borç ikrarı şeklinde olduğudur.² menfi borç ikrarının kavramı ise taraflar arasında bir borcun var olmadığının tespitine ilişkin hukuki bir işlem olarak tanımlanabilmektedir.³ Ayrıca Yargıtay 11 Hukuk Dairesi tarafından verilen K.2016/9175 sayılı kararında “*İbra hukuki niteliği itibariyle menfi borç ikrarıdır. İbra edilen işlemler hakkında sonradan maddi bir hataya dayanılmadan ibradan dönülerek ibraya konu işlemler hakkında dava açılması mümkün değildir. Ancak, ibranın borçtan kurtarıcı sonucu doğurabilmesi ibraya konu işlemlerin açıkça ortaya konulması, bilinmesi ve tartışılmasına bağlıdır.*” şeklinde görüşünü bildirmiştir.

TTK’nın 408’inci maddesinde yönetim kurulunun ibrası yetkisi şirket genel kuruluna aittir.⁴ Anonim şirketlerinde ibra ise açık veya örtülü/dolaylı şekilde olabilir. Açık ibra, şirketinin genel kurulunda ibra kararı almaya ilişkin bir maddenin yer alması ve bu doğrultuda ibranın onaylanması şeklinde tanımlanabilir.⁵

1 Zühtü Aytaç, “Anonim Ortaklıklarda İbra”, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, s.48.

2 M. Fahrettin Önder, Halis Karademir, “İbra Kararında Oy Hakkından Yoksunluk”, Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2017, 10(4), s.176.

3 Mustafa Alper Gümüş, “Türk-İsviçre Borçlar Hukukunda İbra Sözleşmesi”, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2015, s.52.

4 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, Madde: 408/2-b.

5 Zühtü Aytaç, “Anonim Ortaklıklarda İbra”, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, s.31.

Açık ibraya ilişkin düzenleme TTK'nın 558'inci maddesinde yer almakta olup madde hükmü ibra kararının genel kurul kararıyla kaldırılamayacağını, şirket genel kurulunun, sorumluluktan ibraya ilişkin kararı, ibranın kapsadığı açıklanan maddi olaylara ilişkin olarak, şirketin, ibraya olumlu oy veren ve ibra kararını bilerek payı iktisap etmiş olan pay sahiplerinin dava hakkını kaldıracağını ve diğer pay sahiplerinin dava hakları ibra tarihinden itibaren altı ay geçmesiyle düşeceğini açıklamaktadır.⁶

TTK'nın 553'üncü maddesinde yönetim kurulu üyelerinin kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerini kusurlarıyla ihlal ettikleri takdirde, hem şirkete hem pay sahiplerine hem de şirket alacaklılarına karşı verdikleri zarardan sorumlu oldukları hüküm altına alınmıştır.⁷ Dolayısıyla ibra kararı ile yönetim kurulu üyelerinin faaliyet dönemi iş ve işlemleri ile faaliyet sonuçları onaylanmakla birlikte şirket yönetimin kusurlarından kaynaklı bir zararın tanzim yükümlülüğü hem şirket hem de olumlu oy veren pay sahipleri adına kalkmakta, genel kurulda olumsuz oy veren pay sahiplerinin zararın tanzimi için dava açma süreleri ise 6 ay sonra düşmektedir. Bu yönüyle yönetimlerin genel kurulda ibra edilmesi, yöneticilerin kusurlarından kaynaklı zararların tazmini ve tazminat sorumluluğunun kalkması açısından önem arz etmektedir.⁸

Örtülü ibra ise şirketin olağan genel kurul toplantı gündeminde ibra kararına yönelik bir gündem maddesi olmayıp bilançonun onaylanmasıyla yönetim kurulu üyelerinin ibra edilmiş sayılmasıdır.⁹ Bu husus TTK'nın 'Bilançonun Onaylanmasına İlişkin Karar' başlıklı

424'üncü maddesinde "*Bilançonun onaylanmasına ilişkin genel kurul kararı, kararda aksine açıklık bulunmadığı takdirde, yönetim kurulu üyelerinin, yöneticilerin ve denetçilerin ibrası sonucunu doğurur. Bununla beraber, bilançoda bazı hususlar hiç veya gereği gibi belirtilmemişse veya bilanço şirketin gerçek durumunun görülmesine engel olacak bazı hususları içeriyorsa ve bu hususta bilinçli hareket edilmişse onama ibra etkisini doğurmaz.*" şeklinde hüküm altına alınmıştır.¹⁰ Esasında bu hüküm ibrayı doğrudan düzenlememiş olmakla birlikte bilançonun onaylanmasına ilişkin genel kurul kararının, ilgililer hakkında örtülü de olsa ibra sonucunu doğuracağı¹¹ şeklinde açıklanmaktadır.

Yukarda yer alan madde hükmüne göre örtülü ibrada ilk olarak bilançonun genel kurulda onaylanması şeklinde düzenlenmiş ve bu onaylama ile yönetimin ibra edileceğine hükmedilmiştir. Kanun metninde anılan bilanço ifadesinden şirketin hazırlamak ve beyan etmekle yükümlü olduğu bilançonun yanı sıra gelir tablosu, yıllık faaliyet raporu ve diğer mali tablo ve açıklamaların da bu kapsama dahil edilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.¹² Ancak bu şekilde yapılacak bir ibranın gerçekliliği ise genel kurul tarafından onaylanan bilançoda yönetim tarafından bilinçli bir şekilde gizlenen ve saklanan bir hususun bulunmaması gerekmekte olup aksi takdirde genel kurul tarafından yapılan onaylama ibra sonucunu doğurmayacaktır.¹³

2. YÖNETİMİN İBRASI

TTK'nın 418'inci maddesi uyarınca genel kurullar, kanunda veya esas sözleşmede aksi öngörülmemişse

6 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, Madde: 558.

7 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, Madde: 553.

8 Özkan Arslan, Tek ortaklı Anonim Şirketlerinde Yönetim Kurulunun İbra Sorunu, Maliye Postası, 2020, s.3.

9 M. Fahrettin Önder, Halis Karademir, "İbra Kararında Oy Hakkından Yoksunluk", Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Ekim/2017, 10(4), s.185.

10 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, Madde: 424.

11 Erdoğan Moroğlu, "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu: Değerlendirme ve Öneriler", On İki Levha Yayıncılık, s. 244.

12 Ersin Çamoğlu, "Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu", Vedat Kitapçılık, 2010, s.227.

13 Hasan Pulaşlı, "Şirketler Hukuku Genel Esaslar", Adalet Yayınevi,2022, s.728.

sermayenin en az dörtte birini karşılayan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin varlığıyla toplanır, ilk toplantıda anılan nisaba ulaşılmadığı takdirde, ikinci toplantının yapılabilmesi için nisap aranmaz, kararlar toplantıda hazır bulunan oyların çoğunluğu ile alınır.

Diğer yandan TTK'nın 436'ncı maddesi uyarınca genel kurullarda yapılacak oylamalarda;¹⁴

“(1) Pay sahibi kendisi, eşi, alt ve üstsoyu veya bunların ortağı oldukları şahıs şirketleri ya da hâkimiyetleri altındaki sermaye şirketleri ile şirket arasındaki kişisel nitelikte bir işe veya işleme veya herhangi bir yargı kurumu ya da hakemdeki davaya ilişkin olan müzakerelerde oy kullanamaz.

(2) Şirket yönetim kurulu üyeleriyle yönetimde görevli imza yetkisini haiz kişiler, yönetim kurulu üyelerinin ibra edilmelerine ilişkin kararlarda kendilerine ait paylardan doğan oy haklarını kullanamaz.” hükmüne yer verilmiştir.

Görüleceği üzere TTK anonim şirketlerin genel kurullarında oy hakkından yoksunluğu iki fıkra halinde açıklamaktadır. İlkinde pay sahibi kendisi, eşi, alt ve üstsoyu veya bunların ortağı oldukları şirketler ile şirket arasındaki şahsi bir işe ilişkin olması veya bir davanın bulunması gerekmektedir.

İkinci fıkrada ise ibra kararlarında oy hakkından yoksunluğa yönelik bir düzenleme yer almaktadır. Söz konusu hüküm uyarınca yönetim kurulu üyelerinin, yönetimin genel kurulda ibra edilmelerine ilişkin alacağı kararlarda kendilerine ait paylardan doğan oy haklarını kullanamayacağı açıklanmıştır. Ancak burada hemen belirtmek gerekir ki söz konusu oy hakkından yoksunluk sadece yönetim kurulu üyelerinin oy hakkı için konulan bir düzenleme

olup söz konusu ibra kararlarında pay sahibinin eşi, alt ve üstsoyunun oy hakkına sahip olduğu ve ibra kararının şahsi nitelikte olmadığından ibra kararlarında oy hakkına sahip olduğudur.¹⁵ Bu hususa ilişkin olarak Yargıtay 11 Hukuk Dairesi tarafından verilen K.2014/16463 sayılı kararda¹⁶ “TTK'nın 374. maddesinin birinci fıkrasındaki [436/1] yoksunluk halinin gerçekleşmesi için gündem maddesinin, pay sahibi veya eşi veya usul ve fîru ile şirket arasındaki şahsi bir işe yahut davaya dair olması gerekir. Dairemizin yerleşik içtihatlarında da kabul edildiği üzere yönetim kurulu üyelerinin ibrasının ‘şahsi bir iş’ olarak değerlendirilmesi mümkün olmadığından, anılan yasa hükmünün babanın (yönetim kurulu üyeleri M. ve Ç'nin babası N.'un) yönetim kurulu üyelerinin ibrası konusunda oy hakkından yoksunluk hali olarak değerlendirilmesi mümkün değildir.” şeklinde görüş açıklamıştır.

Bu konuda özellik arz eden diğer bir husus ise, anonim şirketlerinin tek ortaklı olması veya ortakların tamamının yönetim kurullarında olması durumundadır (Makalemizin devamında bu durum tek ortaklı şirket olarak anılacaktır.). Bilindiği üzere 1 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe konan TTK getirmiş olduğu hüküm değişiklikleri ile birlikte tek pay sahipli anonim şirketi kurulabilmektedir. Kurulan bu tür şirketlerin ortağın veya ortakların yönetim kurulunda olması olağan bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır.

Daha önce ifade edildiği üzere TTK'nın 436'ncı maddesi 2'nci fıkrasında yönetim kurulu üyelerinin, yönetimin genel kurulda ibra edilmelerine ilişkin alacağı kararlarda kendilerine ait paylardan doğan oy haklarını kullanamayacağı açıklanmaktadır. Bu hükme ilişkin olarak Yargıtay 11. Hukuk Dairesi tarafından verilen K.2014/16463 sayılı kararda¹⁷

14 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, Madde: 436.

15 M. Fahrettin Önder, Halis Karademir, “İbra Kararında Oy Hakkından Yoksunluk”, Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Ekim/2017, 10(4), s.182.

16 Yargıtay 11 Hukuk Dairesi, K.2014/16463 sayılı karar.

17 Yargıtay 11 Hukuk Dairesi K.2014/16463 sayılı karar.

“... yönetim kurulu üyelerinin kendi ibralarında oy kullanması mümkün değil ise de, yönetim kurulu üyelerinin kendi ibralarında oy kullanması tek başına kararın geçersizliği sonucunu doğurmaz. Kararın geçersiz kılınması için kanuna aykırı olarak kullanılan oyların kararın sonucunu etkilemiş olması gerekir.” açıklamasına yer verilmektedir. Diğer bir ifadeyle hükme aykırı olarak kullanılan oyların, alınan ibra kararının sonucunu etkilemesi halinde ibra kararları geçersiz olacaktır. Bu husus tek ortaklı anonim şirketler açısından ele alındığında, genel kurulda yer alan ortağın yönetim kurulunda da yer alması halinde, ortağın kendi kararıyla ibra kararının sonucunu etkilemesinin mümkün olmayacağı açıktır.

Bu nedenle bu tür ortaklıkların ibra kararlarında yönetim kurulunda yer alan ortak, genel kurulda oylanan ibra kararının oylamasında oy kullanamayacak olsa da, hükme aykırı olarak oylanan ve alınan ibra kararında kullanılan oylar, bu kararın tek başına geçersizliği sonucunu doğurmayacak ve genel kurulda ortak tarafından alınan kararın, ortağın kendi kararıyla ibra kararının sonucunu etkilemeyeceği yönüyle de ibra kararını geçersiz kılmayacaktır.

Örneğin ABC Anonim Şirketi üç kişilik bir ortaklık şeklinde kurulmuş olup ortaklar bay (A) eşi bayan (B) ve bay (C) den oluşmaktadır. Şirketin yönetim kurulu başkanı bay (A) olup diğer iki ortak da yönetim kurulunda üye olarak görevlendirilmiştir. Yıllonunda olağan genel kurul toplanmış olup gündem maddelerinde şirket organlarının seçimi, finansal tabloların onaylanması, karın kullanım şekli, huzur hakkı tutarlarının belirlenmesi ve yönetimin ibrası konularında kararlar alınacaktır.

Söz konusu olağan genel kurul toplantısında şirket organlarının seçimi, karın kullanım şekli, huzur hakkı tutarlarının belirlenmesi gibi konulardaki oylamalarda yönetim kurulunda yer alan ortakların oy kullanımında TTK açısından bir engel bulunmamaktadır. Ancak genel kurulda oylanan finansal tabloların onaylanması (örtülü ibra) ve yönetimin ibrası

(açık ibra) kararlarında yönetim kurulu üyelerinin oy kullanımı ve kararların geçerliliği konularının irdelenmesi gerekmektedir.

TTK'nın 436'ncı maddesi ilk fıkrası uyarında olağan genel kurulda alınan ibra kararlarının oylamasında pay sahibi ve eşiyile ilgili olarak, ibra kararının oylaması bu kişilerle ilgili şahsi bir iş niteliğinde olmadığından genel kurulda oy hakkına sahiptir.

TTK'nın 390'ıncı maddesi uyarınca esas sözleşmede aksine bir hüküm bulunmadıkça yönetim kurulu üye tam sayısının çoğunluğu ile toplanacağına ve kararlarını toplantıda hazır bulunan üyelerin çoğunluğu ile alınacağına hükmedilmiştir. Genel kurulun toplanması için ise ilk toplantıda sermayenin en az dörtte birini karşılayan payların sahiplerinin varlığıyla toplanacağı, toplanamaması halinde ikinci toplantıda nisap aranmayacağı ve kararların toplantıda bulunan oyların çoğunluğu ile alınacağı hükmüne yer verilmiştir. TTK'nın 407'inci maddesi uyarınca bir yönetim kurulu üyesinin genel kurul toplantısında hazır bulunmasının şart olduğu ayrıca hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yapılan açıklamalar ile TTK'nın 436'ncı maddesi ikinci fıkrası birlikte değerlendirildiğinde, örneğe göre yönetim kurulunun en az iki kişi ile birlikte toplanması ve bu iki kişinin onayıyla yönetim kurulu kararı alması gerekmekte olup, genel kurulda da aynı kişilerin varlığıyla toplanması halinde yönetim kurulunda alınan kararların genel kurulda da aynı şekilde sonuçlanacağı beklenmesi tabidir. Dolayısıyla ortakların yönetim kurullarında aldıkları kararlar genel kurulda aldıkları kararın sonucunu etkilemeyecektir. Sonuç olarak, gerek finansal tabloların onaylanması (örtülü ibra) gerekse açık ibra kararlarında yönetim kurulunda yer alan ortakların TTK'nın 436'ncı maddesi ikinci fıkrası hükmüne aykırı olarak genel kurulda oy kullanması halinde de genel kurulda alınan ibra kararının sonucu etkilenmeyeceğinden ibra kararının hukuki durumunu geçersiz kılmayacaktır.

SONUÇ

Şirketler hukukunda yer alan ibra kararları, yönetim kurulu üyelerinin şirket faaliyetlerinden kaynaklı sorumluluklarını ortadan kaldıran bir uygulamadır. Yönetim kurullarının yönetimden kaynaklı sorumluluğundan kurtulması açık ibra bir şekilde olabildiği gibi örtülü ibrası da mümkündür.

Genel kurulda alınan ibra kararlarında uygulanan “oy hakkından yoksunluk” istisnai durumları ifade etmektedir. TTK’nın 436’ncı maddesinde verilen oy hakkından yoksunluk halleri gerek açık gerekse örtülü ibra için de geçerlidir. İbra kararlarının oylaması şahsi bir iş niteliğinde olmadığından dolayı pay sahibinin eşi, alt ve üstsoyunun ibra kararının oylamasında oy hakkına sahiptir.

Tek ortaklı anonim şirketlerinde genel kurulca alınacak ibra kararlarında kullanılan oylar ibra kararın oluşumunu etkilemeyeceğinden ibra kararının geçerli olduğu değerlendirilmektedir. Diğer yandan alınacak ibra kararında oy kullanacak başka ortak olmadığından ibra kararına dava açma yetkisine ait bir taraf da bulunmamaktadır.

KAYNAKÇA

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu

Yargıtay 11 Hukuk Dairesi, K.2014/16463 sayılı karar.

Aytaç, Zühtü. “Anonim Ortaklıklarda İbra”. Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü.

Arslan, Özkan. “Tek ortaklı Anonim Şirketlerinde Yönetim Kurulunun İbra Sorunu”. Maliye Postası. 2020.

Çamoğlu, Ersin. “Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu”. Vedat Kitapçılık. 2010.

Gümüş, Mustafa Alper. “Türk-İsviçre Borçlar

Hukukunda İbra Sözleşmesi”. İstanbul: Vedat Kitapçılık. 2015.

M. Fahrettin Önder, Halis Karademir. “İbra Kararında Oy Hakkından Yoksunluk”. Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. Ekim/2017.

Moroğlu ,Erdoğan. “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu: Değerlendirme ve Öneriler”. On İki Levha Yayıncılık.

Pulaşlı, Hasan. “Şirketler Hukuku Genel Esaslar”. Adalet Yayınevi. 2022.